

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 10. november 2022

Indberetning nr. 21/2022

Lagmanden har udskrevet valg til Lagtinget til afholdelse den 8. december 2022

Efter at lagmanden den 8. november 2022 fritog Jenis av Rana, Miðflokkurin, fra hvervet som landsstyremand for Udenrigs- og kulturområdet, valgte Miðflokkurin at trække sig fra koalitionen, som således ikke længere har et flertal bag sig. Det stod hurtigt klart, at oppositionspartierne ikke ville bakke op om en mindretalskoalition, hvilket i går fik lagmanden til at udskrive nyvalg til Lagtinget til afholdelse torsdag den 8. december 2022.

Baggrunden for at lagmanden fritog Jenis av Rana fra landsstyreposten var, at lagmanden dagen forinden havde flyttet et sagsområde fra Jenis av Rana til landsstyremand Magnus Rasmussen, idet Jenis av Rana havde næget at give præsterne på Færøerne besked om, at et barn af en medmoder efter en lovændring nu har mulighed for at få medmoderens efternavn. Jenis av Rana udtalte efterfølgende i et interview til radiostationen FM1, at han håbede på, at landsstyremand Magnus Rasmussen, heller ikke ville lytte efter lagmanden. Lagmanden udtalte i forbindelse med sin beslutning: *“Siden jeg blev lagmand, har jeg prøvet at være samlende, diplomatisk og rummelig. Men samtidig må jeg indse, at landsstyremanden i udenrigs- og kulturanliggender over et længere tidsrum har udfordret dette. Da landsstyremanden så i går offentligt opfordrer andre landsstyremænd til direkte at gå imod lagmandens beslutning, ja så rækker min rummelig ikke længere”*.

Jenis av Rana har den seneste tid været i centrum i færøsk politik grundet sin udtalelse om, at han ikke ville pege på en homoseksuel statsminister hvis han opnåede repræsentation i Folketinget, da denne levemåde ikke er i overensstemmelse med den grundlov, som han selv og hans parti bygger på. En udtalelse som medførte, at Tjóðveldi havde forberedt et mistillidsvotum mod landstyremanden, som efter al sandsynlighed skulle have været fremlagt i Lagtinget samme dag, som lagmanden besluttede at fritage Jenis av Rana fra landsstyreposten.

Formanden for Fólkaflokkurin trækker sig og stiller ikke op i politik igen

Christian Andreasen, formand for Fólkaflokkurin, som i marts 2022 blev valgt til formand for partiet, efter at den tidligere formand Jørgen Niclasen trak sig, har meddelt, at han trækker sig som formand og har ligeledes valgt ikke at stille op til Lagtingsvalget den 8. december 2022. Om baggrunden for at han trækker sig, oplyser Christian Andreasen bl.a.: *”Som alle ved, fik Fólkaflokkurin et dårligt valg til det seneste folketingsvalg. Der er flere årsager til dette, men særligt var det opstillingen hos partiet til folketingsvalget, som blev gjort mod min anbefaling. Selv om jeg for kort tid siden blev valgt til formand for partiet, faldt antallet af personlige stemmer, både i forhold til seneste folketingsvalg og i forhold til seneste lagtingsvalg. Ud over dette, så har jeg ikke den nødvendige brede opbakning til at gennemføre de ændringer, som jeg mener, er nødvendige for partiet.*

Partiledelsen mødes i dag kl. 17.

Fintælling ændrer ikke på valgresultatet

Som oplyst i Indberetning nr. 20/2022 blev der den 31. oktober 2022 afholdt valg til Folketinget på Færøerne. Fintællingen har nu fundet sted og ændrer ikke på resultatet. Det er således Anna Falkenberg fra Sambandsflokkurin og Sjúrdur Skaale fra Javnaðarflokkurin, som er valgt til Folketinget.

Forhandlinger med Rusland må vente til efter valget

Lagmanden udtaler i dag til KVF (den færøske radio- og tv-station) at spørgsmålet om, hvorvidt Færøerne skal indgå en ny fiskeriaftale med Rusland må vente til efter det kommende lagtingsvalg.

Lagmanden udtaler, at forhandlingerne normalt foregår med Rusland inden for en rammeaftale, men den nuværende situation mellem Rusland og Ukraine har medført, at landsstyremanden for fiskerianliggende har rådført sig med Lagtingets Udlandsudvalg om, hvorvidt landsstyret bør indlede fiskeriforhandlinger med Rusland. Udvalget nåede ikke at komme med sin anbefaling til landsstyremanden, inden valget blev udskrevet. *”Det vil være underligt, at den siddende koalition, hvor lagmanden har udskrevet valg, træffer afgørelse i så politisk en sag. Det vil være rigtigst at vente med så betydningsfuld en sag til efter valget”*, udtaler lagmanden.

Kyststatsforhandlinger om makrel

Landsstyremand for fiskerianliggende, Árni Skaale, har oplyst, at repræsentanter fra kyststaterne i sidste uge mødtes i London for at forhandle om makrelkvoterne for 2023. Der er fortsat ikke opnået enighed mellem landene, som dog er enige om at følge anbefalingen fra ICES om en samlet TAC på 782.066 tons makrel. De enkelte kyststater har indtil videre selv fastsat deres egne kvoter, som tilsammen langt overstiger anbefalingen fra ICES. Árni Skaale har dog fortsat en forventning om, at kyststaterne vil komme til enighed om en fordeling. Næste forhandlingsmøde finder sted den 5. og 6. december 2022.

Hackerangreb mod det færøske olieselskab Effo

Sidst i oktober oplyste det færøske olieselskab Effo, at selskabet tidligere på året har været udsat for et hackerangreb på deres kunde- og regnskabssystem. Hackerangrebet betød bl.a., at systemerne på benzinstationerne ikke fungerede i nogle timer, men derudover var det primært hovedkontoret, som blev ramt.

Søkablet Shefa ramt af tre brud med kort tids mellemrum

Den færøske televirksomhed Føroyar Tele har oplyst, at Shefa-søkablet tre gange inden for kort tid har været ramt af brud ud for Shetlandsøerne. Shetland News skriver, at skaderne sandsynligvis stammer fra fiskeredskaber, selv om kablet er grundig opmærket i søkort.

Færøske virksomheder er under mistanke for brud på sanktionerne mod Rusland

Politiet i Danmark har sendt sager om to færøske virksomheder, som er under mistanke for brud på sanktionerne, som er sat i værk mod Rusland og Hviderusland, til videre undersøgelse på Færøerne. Brud på sanktioner kan give en straf fra bøde og op til fire års fængsel.

De offentlige udgifter var i 2021 på 11,7 mia. kr.

Efter 5 år med stor årlig vækst i de offentlige udgifter er udgifterne i 2021 faldet med 2 pct. i forhold til 2020. I 2021 blev ca. 4,2 mia. kr. eller 36 pct. anvendt på socialområdet, som er langt det største område. Det er dog mindre end i Danmark, hvor det tilsvarende område udgør 42 pct. Udgifterne til ældreområdet er på ca. 2 mia. kr. og er vokset med mere end 50 pct. de seneste seks år. I samme periode er de samlede offentlige udgifter vokset med ca. 40 pct. Færøerne anvender forholdsvis mange midler på infrastruktur sammenlignet med nabolandene. Færøerne bruger 11,2 pct., mens Danmark bruger 3,3 pct., Island 6,1 pct. og Norge 6,5 pct.

Aldrig har arbejdsløsheden været lavere på Færøerne

Ifølge de nyeste tal fra Hagstovan (Færøernes Statistik) var 150 personer fuldtidsarbejdsløse i september 2022 svarende til 0,5 pct. Det er den laveste arbejdsløshed, som er målt på Færøerne. I september 2020 og 2021 var ledigheden på hhv. 0,9 pct. og 1,1 pct. Af de 150 personer er 90 mænd og 60 kvinder. I september var der 29 personer, der havde været arbejdsløse i mere end et år. Områderne Eysturoy og Vágur har den laveste ledighed på 0,2 pct., mens ledigheden på den sydligste ø, Suðuroy var på 1,1 pct.

RAN nettet til 5G klart

Direktøren i teleselskabet Føroya Tele Samskipti Símun Skaalum oplyser, at den sidste Huawei radiosender nu er udskiftet. Dermed er arbejdet med at omlægge RAN-nettet, som sørger for dækning på land og til søs, til Ericsson færdigt. Efter planen skal 5G nettet være klart i 1. kvartal 2023.

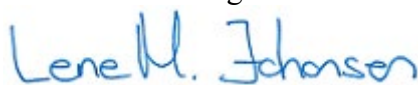
BankNordik har pænt overskud i 3. kvartal

BankNordik har offentliggjort regnskab for 3. kvartal, og det viser et pænt overskud efter skat på 111 mio. kr. Ledelsen forventer, at overskuddet for året kommer til at ligge mellem 140-170 mio. kr., hvilket er lidt lavere end forventningerne tidligere på året.

Finanstilsynet stiller krav til Norðoya Sparikassa i forhold til hvidvask

Finanstilsynet var i maj på tilsynsbesøg og har på den baggrund bedt Norðoya Sparikassi om at revidere risikovurdering, politikker og arbejdsgange i forbindelse med hvidvask. Sparikassin har meldt ud, at man tager Finanstilsynets krav til efterretning og gennemfører de nødvendige ændringer.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen